

Bu dəstək hesabına Azərbaycan özünün ərzaq təhlükəsizliyini təmin edib

Noyabrın 1-i ölkəmizdə Kənd təsərrüfatı işçiləri günü kimi qeyd edilir. Prezident İlham Əliyev bu barədə sərəncamı 2008-ci il oktyabrın 9-da imzalayıb və bu, Azərbaycan kəndinə, Azərbaycan kəndlisinə dövlət qayğısının, diqqətinin çoxsaylı təzahürlərindən yalnız biridir.

"Torpağı qorumursansa əkib becərməyə, əkib-becərmirsənsə qorumağa dəyməz". Ulularımızın bu qənaəti - torpağı əkib becərməyin onu qorumaq qədər vacib və müqəddəs olduğu barədə söylədikləri əsrlərin sınağından keçərək günümüzədək gəlib çatmışdır. Bu gün torpağı əkib-becərənlərin, ləziz nemətlər yetişdirərək çörək təknəmizə bərəkət, süfrəmizə bolluq bəxş edənlərin bayramıdır. Dünyanı düşündürən qlobal problemlərdən birinin məhz əhalinin ərzaq məhsulları ilə təminatı olduğu bir dövrdə bu məsələ daha böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Bu mövzuda danışarkən respublikanın regionlarının inkişafına yönəldilən dörd sosial-iqtisadi inkişaf proqramını (2004-2008-ci, 2009-2013-cü, 2014-2018-ci və 2019-2023-cü illər) xatırlatmaq kifayətdir. Bu proqramlar, eləcə də görülən digər ardıcıl tədbirlər nəticəsində kənd təsərrüfatı sahəsində mühüm irəliləyişlər əldə edilib. Bununla yanaşı, kənd adamının sosial vəziyyəti də yaxşı mənada dəyişib, onun məşğulluq problemi həll olunub.

Bu gün Azərbaycanın kənd təsərrüfatı işçisi öz torpağının, öz taleyinin sahibidir və dövlətin prioritet kimi qarşıya qoyduğu mühüm vəzifələri yerinə yetirir. Vurğulayaq ki, MDB məkanında ilk torpaq islahatı ölkəmizdə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən həyata keçirilmişdir. Kənd təsərrüfatının inkişafına yönəldilən tədbirlər Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilərək geniş vüsət almışdır. Belə ki, unudulmuş, tənəzzülə uğramış bir çox kənd təsərrüfatı sahələri artıq dirçəldilib, onlara keçmiş şöhrəti qaytarılıb. Dövlətimizin başçısı son illər pambıqçılığın, üzümçülüyn, tütünçülüyn, baramaçılığın, fındıqçılığın, çəltikçiliyin, meyvəçiliyin və s. inkişaf etdirilməsi məqsədilə mühüm sənədlər imzalayıb. Prezidentin bu istiqamətdə bölgələrdə keçirdiyi müşavirələr, kəndli və fermerlərlə, aqrar sahə-

nin mütəxəssisləri ilə görüşlər, verdiyi tapşırıq və tövsiyələr öz müsbət nəticəsini göstərməkdədir.

Uzun müddət işğal altında qalmış və 5 il əvvəl azad edilmiş torpaqlarımız da artıq dirçəlir. Hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda kənd təsərrüfatı "Böyük Qayıdışa Dair I Dövlət Proqramı" çərçivəsində bərpa olunur və inkişaf etdirilir. Burada infrastrukturun yenidən qurulması, "ağıllı kənd" layihələrinin həyata keçirilməsi və regionun iqtisadi dinamikasının artırılması əsas prioritetlər sırasındadır.

Məlumdur ki, bu ərəzilər yalnız strateji-coğrafi mövqeyi ilə deyil, həm də zəngin təbii sərvətləri ilə seçilir. Bura əsrlər boyu kənd təsərrüfatı mərkəzi olub - məhsuldar torpaqları, bol su ehtiyatları və müxtəlif iqlim şəraiti ilə Azərbaycanın əsas aqrar bölgələrindən birinə çevrilib. İndi bu torpaqlar yenidən dirçəlir və aqrar investisiya üçün böyük fərsətlər təqdim edir.

Bölgənin kənd təsərrüfatı ənənələri də çox qədimdir. Münbit Qarabağ çölləri və Kəlbəcər-Laçın dağlıq zonası kənd təsərrüfatının müxtəlif sahələrinin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradır. Tərtər çayı, Bazarçay, Həkəri və digər çaylar əkin sahələrinin suvarılmasını təmin edir. Dağlıq zonalarda heyvandarlığın və arıçılığın, düzənliklərdə isə taxılçılığın, üzümçülüyn, pambıqçılığın və digər sahələrin inkişafına imkan var. Dövlət bu ərəzilərdə kənd təsərrüfatının inkişafı üçün investorlara ciddi güzəştlər təqdim edir.

Ölkəmizdə, ümumiyyətlə, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına dövlət tərəfindən maliyyə yardımının göstərilməsi təmin edilir. Subsidiyaların ayrılması, güzəştli şərtlərlə gübrələrin verilməsi ilə yanaşı fermerlər üçün güzəştli kredit imkanları da yaradılıb. Onlar həmçinin kənd təsərrüfatı texnikasını güzəştli əldə edə bilərlər. Bütün bunlar sahənin inkişafına, əməkçilərin rifah halının yüksəldilməsinə və qeyd olunduğu kimi, çox vacib bir məsələnin həllinə - ərzaq təhlükəsizliyinin yaranmasına xidmət edir.

Bu ilin ötən dövründə ölkənin kənd təsərrüfatındakı vəziyyətə nəzər salmaq da yerinə düşər. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə kənd təsərrü-

fatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 11 milyard 359,8 milyon manat təşkil edib. Bunun da 5 milyard 408 milyon manatı heyvandarlıq, 5 milyard 951,8 milyon manatı bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının yığımını davam edir və oktyabr ayının 1-nə kimi tarlalardan qarğıdalı da daxil olmaqla 3 milyon 162,3 min ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 0,9 faiz çox dənli və dənli-paxlalı bitkilər yığılıb. Eləcə də bağ və bostanlardan 1 milyon 670,5 min ton tərəvəz, 874,8 min ton kartof, 802,3 min ton meyvə və giləmeyvə, 458,9 min ton bostan məhsulları, 164,9 min ton üzüm, 146,6 min ton şəkər çuğunduru, 28,8 min ton dən üçün günəbaxan, 21,1 min ton pambıq, 6,1 min ton tütün, 1119,9 ton yaşıl çay yarpağı toplanıb. Meyvə və giləmeyvə, şəkər çuğunduru, pambıq, tütün və yaşıl çay yarpağı istehsalı keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə çox olub.

Sözügedən dövrdə ölkədə ümumi sahəsi 1,6 min hektar olan 2994 vahid istixana fəaliyyət göstərib. Yanvar-sentyabr aylarında yetişdirilən əsas məhsullardan olan pomidor istehsalı 141,7 min ton, xiyar istehsalı 7,1 min ton olub.

Heyvandarlıqda isə vəziyyət belədir: 2025-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında quş əti də daxil olmaqla diri çəkiddə 434,3 min ton ət, 1 milyon 699,1 min ton süd, 1 milyard 789,4 milyon yumurta, 14,6 min ton yun, 186,6 ton barama istehsal olub, 2024-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən yumurta istehsalı 1,9 faiz, ət istehsalı 1,2 faiz, süd istehsalı 0,3 faiz artıb.

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 56,4 min ton quş əti və 880,3 milyon yumurta istehsal olunub. Ümumilikdə bu müəssisələr üzrə cəmi quşların sayı 10 milyon 541,9 min baş təşkil edib, hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 180 yumurta alınmış.

Diqqət mərkəzində olan məsələlərdən biri də idxaldan asılılığı azaltmaq, ixrac potensialını yüksəltməkdir. Bu sahədə də irəliləyiş var. Hazırda Azərbaycan onlarla ölkəyə müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsulları ixrac edir.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*